

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Horis Canonicis Juxta Rubricas Breviarii Romani ritè recitandis - In qua etiam ipsæ Rubricæ Notis brevibus illustratæ, & Martyrologij Romani nomina suis Accentibus signata continentur, Ad Faciliorem Discentium Vsvm Ac Praxin

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1676

Tit. II. De Laudibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48333)

Francolino & Navarro putat orationem cum Benedicamus absque Commemorationibus dicendam, & submissâ voce Orationem Dominicam adjungendam; sed negant hoc necessarium esse Sanch. Azor. Bonart. & multi alij apud & cum P. Gobat *l. c.* eò quòd nulla Rubrica illam recitationem præcipiat. Unde poterit quivis in praxi alterutram partem sequi.

TITULUS II.

DE LAUDIBUS.

§. I.

De initio Laudum.

I. SI Laudes separentur à Matutino, dicitur Pater & Ave ad Sinitium illarum; secus verò, si continuentur cum Matutino. Ita Gavantus, Bonart. Tann. Navarr. Francolinus, apud & cum P. Gobat *tr. 5. n. 673.* ubi ait, se nescire ullum, qui hoc neget præter Azor.

II. *DEVS* in *Aditorium* semper dicitur, exceptis tribus ultimis diebus Sacræ Hebdomadæ, & Officio Defunctorum.

§. II.

De Antiphonis.

I. IN Dominicis, Ferijs & Vigilijs Simplicibus sumuntur ex Psalterio; in Festis verò ex Communi Sanctorum, nisi aliæ in proprio de Tempore aut Sanctorum assignentur.

II. In Duplicibus ante & post Psalmos integræ recitantur.

III. Tempore Paschali in Dominicis & Ferijs primi tres Psalmi dicuntur sub una Antiphona. In Festis verò cuilibet Psalmo una Antiphona subjungitur, addito Alleluja, nisi jam antè in illa Antiphona esset additum.

§. III.

De Psalmis.

I. IN Dominicis sumuntur semper Psalmi Dominicales, excepto tempore à Septuagesima usque ad Pascha, ubi loco primorum duorum Psalmorum dicuntur Psalmi *Miserere* & *Confitemini*.

II. In omnibus Festis sumuntur Psalmi Dominicales.

III. In Ferijs Psalmus *DEVS DEVS meus* & *Laudate*, semper

semper recitantur; reliqui mutantur, prout in Officio de quolibet Feria notatur. Excipe Ferias Paschales, in quibus semper Psalmi Dominicæ dicuntur.

IV. In Vigilijs sumuntur ex Feria, exceptis Vigilijs Nativitatis, Epiphaniæ, & Pentecostes.

§. IV.

De Capitulo.

I. **I**N Dominicis, Ferijs, & Vigilijs sumitur ex Psalterio nisi aliud in Officio de Tempore assignetur; uti fit in Dominicis ab Adventu usque ad Octavam Epiphaniæ; & Septuagesima usque ad tertiam Dominicam post Pentecosten, in quibus regulariter Capitulum ex primis Vesperis accipitur juxta Rubricas de Capit. n. 3.

II. In Festis, ex communi Sanctorum accipitur, nisi aliud in proprio de Tempore aut Sanctorum præscribatur.

III. Nunquam omittitur, nisi in Feria quinta Ccenæ Domini usque ad Sabbatum in Albis inclusivè, & in Officio Defunctorum.

IV. In fine Capituli semper additur *DEO gratias*.

§. V.

De Hymno.

I. **S**emper dicitur, exceptis diebus à Feria quinta Ccenæ Domini usque ad Dominicam in Albis exclusivè, & Officio Defunctorum.

II. In Dominicis, & Ferijs, & Vigilijs sub ritu simpliciter celebrandis sumitur ex Psalterio. In Festis, ex Communi Sanctorum, nisi aliud in Officio de Tempore, aut proprio Sanctorum notetur.

III. Ultima Stropha mutatur pro Temporis aut Officii varietate.

§. VI.

De Versibus, & Antiphona ante Canticum Benedictus.

I. **A**ntiphona ante Canticum *Benedictus* semper dicitur. Versiculi hanc Antiphonam antecedentes omittuntur solum à die Resurrectionis usque ad Dominicam in

bis exclusivè, quo tempore eorum loco dicitur Antiphona
Hac dies.

II. Tam Versiculi, quàm Antiphonæ sumuntur diebus
Dominicis, Ferijs, & Vigilijs simplicibus ex Psalterio; in Fe-
stis verò ex Communi Sanctorum, nisi propriæ in Officio de
Tempore, aut proprio Sanctorum assignentur.

III. Antiphona post Canticum integra repetitur, addi-
to Alleluja (quod etiam Versibus additur) tempore Paschali.
Ante Canticum integra dicitur in Duplicibus, reliquo tem-
pore inchoatur tantùm.

§. VII.

De Cantico Benedictus.

I. **S**emper dicitur, & clauditur per *Gloria Patri*, excepto
Officio Defunctorum, ubi Versus *Requiem* substituitur,
& triduo S. Hebdomadæ, ubi omittitur.

§. VIII.

De Precibus Ferialibus.

I. **D**icuntur hæ tantùm in Ferijs Adventûs, Quadragési-
mæ, Quatuor Temporum, & Vigilijs, quæ jejunan-
tur, exceptis Vigilia, & Quatuor Temporibus Pentecostes,
& Vigilia Nativitatis Christi, ac Paschatis.

§. IX.

De Oratione.

I. **P**ost Antiphonam, quæ Cantico *Benedictus* subjungi-
tur, aut preces (si dicuntur) absolutas dicitur *Dom-
inus vobiscum*, aut (si is, qui Officiùm recitat, necdum sit
Diaconus) *Domine exaudi orationem meam*, & præmissa *O-
remus* subjungitur Oratio conveniens Officio, quæ semper
clauditur eo modo, qui in ipsa oratione annotatur.

§. X.

De Commemorationibus specialibus.

I. **C**ommemorationes speciales dicuntur ex Orationes,
quæ ratione Festi occurrentis dicendæ sunt, de quibus
tria potissimùm notanda occurrunt, videlicet Tempus, Or-
do, Modus.

Tem-

Tempus quod attinet, sequentes tres Regulæ servire possunt. Prima. In Festis Duplicibus primæ Classis nulla fit Commemoratio, nisi Octavarum privilegiatarum (puta Nativitatis, Epiphaniæ, Corporis Christi) diei Octavæ cujuscunque, Dominicæ, Feriæ Majoris, & Vigiliæ Epiphaniæ. Secunda. In Festis Duplicibus secundæ Classis præter Commemorationes, quæ fiunt in Duplicibus primæ Classis, fit etiam Commemoratio Festi Simplicis, (saltem in Laudibus) & Vigiliæ, non autem diei infra Octavam, quia de Octava sæpius fit Officium, non autem de Simplici; hoc enim nunquam transfertur. Tertia. In Duplicibus alijs, & Semiduplicibus fit Commemoratio cujuscunque Feriæ privilegiatæ, Vigiliæ, diei infra Octavam, & Simplicis Festi.

II. Ordo Commemorationum in duabus consistit Regulis. Prima est, ut semper præcedat Duplex, Dominica, Semiduplex, Dies infra Octavam, Feria Major, Vigilia, B. MARIA in Sabbato, Simplex.

Secunda, ut inter Festa ejusdem gradus dignius præferatur minùs digno. Constituitur autem Ordo dignitatis hoc ferè modo, ut primo loco ponantur Festa Christi Dominum, B. Virginis, Angelorum, S. Joannis Bapt. Apostolorum, Martyrum, Confessorum Pontificum, Confessorum non Pontificum, Virginum Martyrum, Virginum non Martyrum, non Virginum.

De Patrono quoque Locì regulariter ante Titularem fieri Commemorationem convenit, quod idem etiam de Patrono Principali Ordinis sentiendum. In Ecclesia omnium Sanctorum nomine dicata fieri debet Commemoratio de Apostolis ante Commemorationem de Omnibus Sanctis, uti fit in Officio parvo B. Virginis. Neque inconveniens est, de eodem bis fieri mentionem, semel apertè, semel latentè; sic enim de facto contingit infra Octavam Omnium Sanctorum, in qua fiunt Commemorationes de varijs Sanctis occurrentibus, licet in Oratione principali de ijsdem jam implicitè facta sit mentio. Si Ecclesia sit B. Virgini dicata, sufficit Commemoratio communis *Concede &c.* neque alia facienda est, teste Gavanto c. 18. n. 11. In Officio Vigiliæ Patroni vel Titularis omittitur eorum Commemoratio.

Ex quibus obiter colligitur, minùs congruè à Gavanto

sect. 5.

sect. 5. c. 18. n. 7. in Ordine dignitatis Sanctos Veteri Testamento post Apostolos statim collocari, cum nullum hujus Prælationis fundamentum ex Rubricis habeatur, atque adeò meritò idem inter hos & Sanctos Novi Testamenti Ordo constituatur, qui inter alios Sanctos Novi Testamenti solet observari.

III. Modus Commemorationum requirit, ut primò recitetur Antiphona, & Versiculi ex Laudibus in Proprio Sanctorum, aut de Tempore, aut in Communi positus. Si autem hi Versiculi cum Antiphona jam dicti sunt propter simile Festum occurrens, tum pro Commemoratione sumenda est Antiphona cum Versiculis ex primis Vesperis; quòd si & hi jam dicti sint, tum Antiphona quidem sumenda est ex secundis Vesperis, Versiculi autem ex primo Nocturno, nisi & hi similes sint illis, qui jam priùs sunt dicti, tum enim ex secundo Nocturno sumendi erunt. Si verò, uti contingere potest, & quarta similis Commemoratio facienda est, tum pro Antiphona quidem sumenda est ea, quæ prima in primo Nocturno ponitur, pro Versu verò is, qui in Nocturnis positus, & necdum pro Commemoratione dictus est, uti Gavantus s. 3. c. 11. n. 30. & Arnaudus p. 1. tit. 9. n. 27. volunt. Antiphonæ ad *Benedictus* de communi Confessorum Pontificum, & non Pontificum sunt diversæ saltem in fine, atque adeò utraque pro eodem Officio servire poterit. Tam Versiculis his, quàm Antiphonæ tempore Paschali additur Alleluja. Secundò, ut oratio recitetur vel ex Proprio Sanctorum, vel de Tempore, vel de Communi Sanctorum. Inchoatur semper ab *Oremus*, non autem clauditur per clausulam ordinariam, nisi sit ultima.

§. XI.

De Suffragijs Communibus.

I. **D**icuntur hæc Suffragia communia, quia plurimis diebus fieri solent, nimirum quodocunque non est Duplex, aut dies infra Octavam, aut dies intra Adventum, aut intra Dominicam Passionis, & SS. TRINITATIS occurrens. Omittuntur etiam, quando dies Octava cadit in Dominicam privilegiatam: licet de Octava eo casu tantùm fiat Commemoratio. Gavant. sect. 3. c. 8. n. 13.

Instruct. II.

C

II. Or-

II. Ordo Suffragiorum hic observatur. Prima est de Cruce, (siquidem de hac facienda sit Commemoratio propter Feriam) quæ semper omnibus præponitur, etiam Commemorationi de ipsa SS. TRINITATE. Altera est de B. Virgine, si quidem de ea Officium non fiat, aut Officium parvum in Choro non recitetur, in hoc enim gemino casu non fit Commemoratio, nisi B. Virgo sit Patrona Ecclesiæ, uti Gavantus *sect. 5. c. 18. n. 3.* decisum esse à S. Congregatione testatur, dum ait: *De S. MARIA non fit (Commemoratio in Suffragijs) nisi in propria Ecclesia tanquam de Titulari ex decreto S. Congregationis Rituum 10. Ian. 1764. quando dicitur eiusdem Officium parvum in Choro.* Quod ideo fortassis decretum est, ut nunquam omitti debeat Commemoratio Titularis Sancti in ipso Officio. Unde etsi idem Gavantus mox addat, non decere, ut de eodem fiat simul Officium & Commemoratio (ob quam causam Arnaudus tr. 2. tit. 15. putat, nec in propria etiam Ecclesia faciendam esse Commemorationem, quando parvum Officium dicitur) id tamen ita intelligendum est, ut in illo duntaxat casu, quo B. Virgo Titularis non est, locum habeat; alioqui enim decretum S. Congregationis prorsus supervacaneum esset, cum ex Rubricis tit. 35. n. 4. sat clarum fuisset, de B. Virgine Commemorationem fieri non debere, quando ejus Officium parvum dicitur. Tertia est de SS. Apostolis Petro & Paulo, ultima de Pace. Et hæc quidem Commemorationes modo prædicto fiunt in omnibus Ecclesijs, quibus tamen pro diversitate locorum inferuntur duæ Commemorationes, una de Patrono Diocesis, & altera de Patrono Titulari Ecclesiæ, & ponuntur eo loco inter has Commemorationes, quem dignitas earum requirit, uti supra de Commemorationibus specialibus dictum est. Notat tamen Gavantus, si Ecclesia sit S. Salvatori dicata, eo tempore, quo de Cruce fit Commemoratio, non esse faciendam Commemorationem de Salvatore, eò quòd hæc duæ Commemorationes æquipolleant inter se.

III. Dubitârunt nonnulli, an si in Diocesi Augustana Beneficiatus aut Parochus aliquis pro Titulari suæ Ecclesiæ aut Capellæ S. Apostolum Andream v. g. habeat, de hoc primum post SS. Udalricum & Afram Commemorationem facere debeat? Ratio dubitandi ex Proprio Diocesis Augustanz

stante defumitur, in quo statim ab initio præcipitur, ut in Suffragijs semper post Commemorationem Apostolorum Commemoratio de S. Udalrico, & alia de S. Afra & Sodalibus fiat: Ad quod dubium ex dictis in §. 11. n. 2. de Laudibus responderetur, de S. Andrea Apostolo tanquam digniore ante S. Udalricum faciendam esse Commemorationem; neque Proprium Diocesanicum aliud velle, quàm quòd post Commemorationem Apostolorum etiam de S. Udalrico, & de S. Afra facienda sit Commemoratio, quod verificatur, etiam si alia inter ipsos & SS. Apostolos Commemoratio ratione majoris dignitatis intercedat; alioqui si SS. Trinitas esset Titularis, de hac post S. Afram Commemoratio facienda foret, quod utique dici non potest. Et ideo nempe Rubricæ in §. 35. de Suffrag. dicunt, Commemorationi de B. Virgine & Apostolis adjungi Commemorationem *de Patrono, vel Titulo Ecclesie* ante vel post Commemorationem de Apostolis, ut indicaret, interdum Titularem, interdum Patronum præferri posse Apostolis, si scilicet digniores sint illis. Neque obstat, quòd priori §. dictum sit, Patronum in Commemoratione præferri debere Titulari; hoc enim intelligendum est, si in pari gradu sint constituti, v. g. uterque sit Martyr, unde ibidem vocem *regulariter* addidi.

IV. Alij verò dubitarunt, an si quis plura beneficia habeat, de singulis Patronis vel Titularibus Commemorationem facere debeat? ad quod dubium affirmativè respondendum est cum Busenbaum l. 4. c. 2. du. 2. a. 1. n. 9. & pluribus ibi cit. quia par est omnium ratio.

V. Cedunt hæc communes Commemorationes Commemorationi Festi Simplicis occurrentis, quia Festi Commemoratio privilegiata est ob titulum festivum, atque adeò meritò alijs communibus Commemorationibus præfertur.

VI. Modus recitandi hæc Suffragia idem est cum eo, quem supra in Commemorationibus specialibus observandum diximus.

§. XII.

De Fine Laudum.

I. **P**ost Orationem dictam, & factas Commemorationes dicitur *Dominus vobiscum* (aut si nondum quis Diacono

nus sit) *Domine exaudi*; tum subjungitur *Benedicamus Domino*, & *Fidelium anima*, nisi aliud Officium v. g. de B. Virgine, aut Defunctis, aut Litaniæ in festo S. Marci, & Ferijs Rogationum sequantur; tunc enim Versus *Fidelium* omittitur, juxta Gavant. *sect. 5. c. 22. n. 4.* quod etiam aliàs fit, si post quamcunque horam aliud quid, v. g. Missa vel Officium sequatur. Rationem addere videtur Gavantus l. c. dum sic ait: *Neque dicitur (Versus Fidelium) si aliud sequatur, ut Missa, vel Officium parvum B. MARIÆ, septem Psalmi, Litania, in quorum fine dicitur Fidelium: vel Officium Defunctorum, in quo abundantius pro iisdem oratur.* Sed hæc ratio locum non habere videtur in Litanis B. Virginis interdum post Vesperas cantari solitis, utpote quæ ex communi praxi solâ oratione, & benedictione cum Venerabili clauduntur; quod idem etiam in Matutino Nativitatis Christi fit, quod juxta Gavantum per *Benedicamus* claudi debet, & tamen non dicitur *Fidelium* in fine solemnis Missæ.

II. Post Versum *Fidelium*, si terminandum sit Officium, dicitur *Pater noster*, *Dominus det nobis suam pacem*, & Antiphona *Salve Regina*, vel alia pro ratione temporis, & in fine additur *Divinum auxilium*. Si autem non terminandum sit, tum post Versum *Fidelium* dicitur *Pater & Ave & Credo* pro Prima, & post ultimam horam, post quam terminatur Officium, dicitur *Pater noster. Dominus det nobis: Antiphona Salve Regina*, aut alia similis. *Divinum auxilium. &c.*

III. Qui recitat pridie Vesperti Matutinum cum Laudibus, potest etiam statim recitare Litanias, si dicendæ sunt, quia accessorium sequitur naturam sui principalis. Gavant. *sect. 6. c. 16. n. 6.*

TITULUS III.

DE PRIMA.

§. I.

De initio Primæ.

AD initium Primæ semper dicitur *Pater, Ave, Credo*. Versiculi quoque *DEVS in adiutorium* semper subjunguntur, excepto ultimo triduo Sacræ Hebdomadæ.

§. II. De